Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dønneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEĬ.

ANULŬ LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumără la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 91. Brașovŭ, Lunĭ-Marțĭ, 27 Aprilie (9 Mai) 1893.

Brașovŭ, 26 Aprilie v.

Discusiunea asupra proiectului de lege militarŭ alŭ guvernului germanŭ, care de unŭ anŭ și jumĕtate ține încordate spiritele nu numai în Germania, ci și afară de Germania, s'a încheiatŭ, în fine, Sâmbăta trecută într'unŭ modŭ fórte nefavorabilŭ guvernului.

Parlamentulŭ germanŭ a respinsŭ cu mare majoritate, la a doua cetire, nu numai § 1 alŭ proiectului de lege alŭ guvernului, ci și propunerea deputatului Huene, prin care se stabilise unŭ compromisŭ între cancelarulŭ Caprivi și partidele conservativilorŭ liberalĭ naționalĭ și a Polonilorŭ.

Acestŭ compromisŭ culmina în concesiunea, de a se recruta în timpŭ de cincĭ anĭ 70,000 soldațĭ mai multŭ în armata activă și de a se cheltui cu 55 milióne mărcĭ mai multŭ pe anŭ, pentru care concesiune guvernulŭ se învoi, ca compensațiune, a stabili pentru acelașĭ intervalŭ la infanteriă serviciulŭ militarŭ de doi anĭ, în locŭ de trei anĭ, cum au fostŭ până acuma.

La atâta s'a învoitŭ d-lŭ de Caprivi, mai multŭ n'a voitŭ sĕ concédă. Urmarea a fostŭ respingerea proiectului militarŭ și a propunerei mijlocitóre Huene, ér acésta a adusŭ cu sine disolvarea parlamentului germanŭ.

Desastrulŭ guvernului germanŭ în parlamentŭ e de-o însemnătate extra-ordinară. Nu s'a mai pomenitŭ nicĭ în alte țerĭ, necum în Germania, ca postulatele guvernelorŭ pentru întărirea armatei sĕ fiă respinse atâtŭ de categoricŭ. Cu atâtŭ mai multŭ a trebuitŭ sĕ surprindă acestŭ faptŭ din partea parlamentului germanŭ, care până acum nu era decâtŭ înregistratorulŭ hotărîrilorŭ monarchului și ale guvernului, și cu câtŭ este cunoscutŭ, câtă silință și-a datŭ nu numai cancelarulŭ Caprivi, ci însușĭ împĕratulŭ Wilhelm, spre a face, sĕ fiă primită legea militară proiectată.

Oposițiunea seriósă, ce s'a ridicatŭ astfelŭ contra stăpânirei germane, caracteriséză în modŭ destulŭ de viu adênca nemulțumire, ce a cuprinsŭ întregŭ poporulŭ germanŭ din causa militarismului, care din anŭ în anŭ apasă totŭ mai greu asupra umerilorŭ lui.

Până acuma a mersŭ cum a mersŭ. Poporulŭ germanŭ a adusŭ tóte sacrificiile câte 'i s'au cerutŭ, pentru ca sĕ pună Germania în stare de apĕrare câtŭ mai bună. Acum însĕ Germanii suntŭ cuprinșĭ de o justă îngrijire, că sarcinele și jertfele, ce li-se cerŭ pentru scopulŭ acesta, au luatŭ dimensiunĭ pré esagerate și că amenință chiar de a cresce în proporțiă incomensurabilă, décă nu li-se va pune odată stavilă.

Și într'adevĕrŭ, este ne mai pomenitŭ a vedé cum administrația militară germană calculéză ḑi și nópte contingentulŭ forțelorŭ armate germane, cântărindu-lŭ, décă este destulŭ de mare spre a puté sta în cumpănă cu forțele militare ale Franciei și cu eventualitatea, că armata germană ar trebui sĕ se lupte tot-odată în contra Franciei și a Rusiei.

Germania, după organisația ei militară actuală, este în stare, în casŭ de rĕsboiu, sĕ mobiliseze aprópe 3 milióne de ostașĭ. Cu tóte acestea, cancelarulŭ Caprivi vré mai multŭ, căcĭ, ḑice elŭ, Francia e mai bine înarmată. Poporulŭ germanŭ însĕ este de altă părere și i-se pare cu dreptŭ cuvêntŭ, că după ce a făcutŭ totŭ posibilulŭ pentru siguranța sa militară, o încordare și mai mare ar servi numai spre slăbirea puterilorŭ sale economice și financiare, carĭ au și ele marginea lorŭ.

Se anunță, că în Parisŭ a fostŭ primitŭ cu bucuriă votulŭ negativŭ alŭ majorității parlamentului germanŭ. Lucru firescŭ, că reacțiunea, ce se ridică în Germania în contra militarismului asupritorŭ, place Francesilorŭ. Mai multŭ însĕ se bucură ei vĕḑêndŭ, că în lupta de concurență pe tĕrêmulŭ sforțărilorŭ militare dintre Francia și Germania, acésta a și începutŭ a slăbi, ne mai putêndŭ sĕ supórte sarcinele grele.

Incă pe timpulŭ când era Freycinet ministru de esterne se ḑicea, că Francesii nu se gândescŭ a ataca Germania, dér că vorŭ sili-o a-șĭ încorda puterile financiare până la estremŭ prin aceea, că-șĭ vorŭ înmulți și întări mereu propriile lorŭ forțe militare. In acéstă luptă de concurență, ḑiceau ei, Francia va trebui sĕ iese învingĕtóre, căcĭ mijlócele ei îi permitŭ ca sĕ supórte celŭ puținŭ cu 20 anĭ mai multŭ, decâtŭ Germania, sarcinele militarismului.

Germania stă dér înaintea unei marĭ crise interióre, care décă noulŭ parlamentŭ de asemenea nu va satisface dorințele guvernului, va puté da nascere chiar unui seriosŭ conflictŭ între Corónă și poporulŭ germanŭ.

† George Barițiu

Sibiiu, 6 Mai.

(Raportŭ specialŭ alŭ „Gaz. Trans“)

Vĕḑêndŭ numĕrosulŭ publicŭ românŭ, ce se întrunise ierĭ în curtea cea mare a Internatului de fete alŭ Associațiunei, spre a petrece osămintele lui George Barițiu la ultimulŭ lăcașŭ; vĕḑêndŭ cosciugulŭ lui încunjuratŭ de fruntașĭ ai poporului din tóte pĕrțile Românimii, bĕtrânĭ și tinerĭ, carĭ cu întristare adêncă priveau la mersulŭ festivității funebre, mi-am ḑisŭ: simte aḑĭ fiă-care dintre noi, că cu mórtea acestui ilustru fiu alŭ națiunei române se închee unŭ periodŭ plinŭ de nobile lupte, stăruințe, jertfe, îngrijirĭ, dorințe și aspirațiunĭ ale poporului românŭ.

Inmormêntarea lui George Barițiu a fostŭ demnă de trecutulŭ și numele lui. Cu tóte că timpulŭ era câtŭ se póte de nefavorabilŭ, căcĭ ploua tare, totușĭ o mulțime mare de ómenĭ umplea curtea Internatului. Delegațiunile sosiau una după alta. In fruntea lorŭ se afla delegațiunea Academiei Române, compusă din d-nii membri: Nicolae *Ionescu*, V. *Maniu*, Ioanŭ *Calinderu*, *Quintescu* și din membrulŭ corespondentŭ I. *Bianu*.

După aceea urmau: delegațiunea Associațiunei transilvane în frunte cu vice-președintele, archimandritulŭ Ilarionŭ *Pușcariu*; delegațiunile diferitelorŭ despărțĕminte ale Associațiunei, despre ai cărorŭ representanțĭ v'am raportatŭ deja ierĭ; membrii Comitetului centralŭ electoralŭ în frunte cu președintele Dr. I. *Rațiu*; representanții pressei; membrii Institutului „Albina“ în frunte cu directorulŭ P. *Cosma*, și alte câteva delegațiunĭ din partea institutelorŭ nóstre de creditŭ; delegații diferitelorŭ Societățĭ și Reuniunĭ române. In fine frumósa și numĕrósa delegațiă a tinerimei române universitare, care era astfelŭ compusă:

I. Din V i e n a. In numele Societății „România Jună“: N. *Comșa*, președ. Soc.; Ales. *Vajda* (Voevodu) secretarulŭ societății; Ionelu *Capșa*, drd. în medicină; Cornel *Gheorghianu*, juristŭ.

II. Din B u d a p e s t a. In numele Societății „Petru Maiorŭ“ din Budapesta: Iónŭ *Petrovicĭ*, stud. phil. președ. soc.; Amosŭ *Gligorŭ*, jur. control. soc.; Florianŭ *Munteanu* stud. med.; Severŭ *Colbasi* juristŭ.

III. Din C l u ș i u, ca representanțĭ ai universitarilorŭ românĭ: Romulŭ *Popŭ*, juristŭ; Aurelŭ *Ciortea* stud. phil.; Octavianŭ *Utalea*, juristŭ; Iónŭ *Pĕcurariu*, stud. phil. George *Vătășanu*, stud. phil.

FOELETONULU „GAZ TRANS.“

O nouă cronică românéscă.

In istoria limbei și lit. române pag. 150 scriamŭ următórele: „Cronice la Românii de dincolo (de peste Carpațĭ) dela sec. 15 lea încóce nu ne suntŭ cunoscute. Nicĭ amintirĭ măcarŭ nu esistă.“

In anii din urmă însĕ mi-a succesŭ a descoperi o cronică românéscă transilvană cu totulŭ necunoscută până acum.

Intr'unŭ vechiu manuscriptŭ, ce-lŭ posedemŭ, scrisŭ pe la finele secolului alŭ 17-lea, între alte scrierĭ se află și o cronică scrisă cu cirile mĕrunte și dese pe treispreḑece foi marĭ. Originarminte a constatŭ din patruspreḑece foi, cea dintêiu însĕ s'a perdutŭ.

Deși lipsesce începutulŭ, din celaltŭ cuprinsŭ alŭ cronicei se vede, că ea începe dela facerea lumei; în starea de acum însĕ manuscriptulŭ începe cu textulŭ fragmentarŭ despre Nimrodŭ; în câteva rêndurĭ trece peste istoria vechie și ajunge la Romanĭ, cărora le sacrifică vre-o șéptesprеḑece rêndurĭ până la Augustŭ și de-aicĭ sare la Constantinŭ celŭ mare. De-aci încolo urmăresce pe scurtŭ istoria imperiului bizantinŭ, a Slovenilorŭ, a Bulgarilorŭ, a Românilorŭ, a Ungurilorŭ, mai puținŭ a Leșilorŭ și Rușilorŭ, și încheie cu fapte istorice din an. 1686. Dintre toțĭ mai multŭ scrie despre Sêrbĭ. Pasagie atingĕtóre de Românĭ și țéra lorŭ aflămŭ, între altele, următórele mai însemnate și unele chiar curióse:

„Acestŭ Pombie (Pompeiu celŭ mare alŭ Românilorŭ) au tăiatŭ boazulŭ la Bizantiea, de au întratŭ marea négră în marea albă, și ḑicŭ sĕ fie rĕmasŭ uscatŭ, țéra Moldovii, țéra muntenéscă și țéra Ardealului.“

„Marele Carulŭ (sic) împĕratulŭ Romanilorŭ dupre mórtea lui Atila, multe rĕsbóe bătêndŭ, au trimisŭ óste mare și în Panonia Slovenilorŭ, pentru ca dupre ce o va cuprinde sĕ o și întăréscă, sĕ nu mai calce Ungurii, pe care i-au și afundatŭ un' (=în) munții Cicului, care și în ḑiua de astăḑĭ se vede, că unii de frică nicĭ în munții Cicului n'au cutezatŭ sĕ rĕmâe, ce au trecutŭ peste munțĭ și în Moldova și s'au așeḑatŭ în Trotușŭ, în Romanŭ, în Bacău, și preutr'alte locurĭ au umplutŭ Moldova și pentru-că de bătae nu sta ce fugia, i-au numitŭ Nemții sĕ le ḑică Săcui, care cuvêntŭ ungurescе se ḑice secheleс (секелек) iar rumânesce înțelege fugașii. Pe acea vreme mai era încă rĕmășița Slovenilorŭ în Panonia. Neamurile acelui locŭ aceștia au fostŭ, Slovenii, Iassii, Rumânii, Gtetții, Ostrogotții, Grecii, Sêrbii, Bulgarii, carii supuindu-se supt ascultarea Marelui Carolŭ împĕratŭ, și până în ḑiua de astăḑĭ au rĕmasŭ locuitorĭ în țéra Unguréscă.“

„6850. Intru acea vreme Rumânii de Maramurĕșŭ au descălecatŭ în Moldova, pentru-că o pustiise Tătarii și nimea nu cuteza sĕ șéḑă într'ênsa, pentru ce au descălecatŭ Moroșanii Rumânĭ“.

La anulŭ 6825 vorbindŭ despre craiulŭ Sêrbilorŭ Stefanŭ alŭ III Uroșŭ, ḑice, că acesta a ziditŭ mănăstirea dela Deceanŭ și apoi continuă: „și ḑicŭ și acésta, că Neagoe Basarabŭ voevodŭ dupre acéstă biserică dela Deceanŭ sĕ fie luatŭ izvodŭ, și așa au făcutŭ mănăstirea dela Argeșŭ în Țéra Muntenéscă.„

„6903. Domnulŭ-Mircea voedulŭ (sic(țĕrei muntenescĭ, au bătutŭ pe împĕratulŭ Boiazitŭ la Rovine. Atuncĭ au peritŭ Marco Cralevicĭ, Constantinŭ și Drăgașŭ“.

„7116. (sic) Domnulŭ Mihaiu voevodulŭ țĕrii muntenescĭ, dupre ce au bă- bătutŭ multe rĕsbóie turcescĭ și de alte neamurĭ, au bătutŭ și pe Batori Andrașŭ, prințepsulŭ Ardealului la Sibiiu, și i-au luatŭ țéra, întru care au făcutŭ și pravoslavnică sfânta mănăstire mitropoliei. Cu vitejie vrednică ocârmuindŭ, au lățitŭ puterea neamului rumânescŭ, și cu fericire stăpânindŭ Măria sa câte 3 țĕrĭ, adecă Ardealulŭ, Moldova și țéra Muntenéscă, pre ur(mă) după câțĭ-va anĭ au peritŭ la Turda“.

„7186. Domnulŭ Șerbanŭ Cantacuzino, marele spătariulŭ și pe urmă canțelariulŭ cu electia i-s'au datŭ și voevoḑia țărăi muntene.“

„Intru acéstă vreme și sfinția sa fericitul archiepiscopulŭ Teodosie, cu dréptă cale a doua óră au ajunsŭ la stăpânirea scaunului țĕrii muntenescĭ.